

Vlaams
Parlement

vergadering **C98**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 28 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de conferentie over de toekomst van Europa – 857 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europees Fonds voor een rechtvaardige transitie in het kader van de klimaatdoelstellingen – 908 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de doorvoer van militaire goederen naar Saoedi-Arabië – 994 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het overleg van de minister-president met de Nederlandse minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op 14 januari 2020 in Brussel – 954 (2019-2020)	16

**VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de conferentie over de toekomst van Europa
– 857 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Aan het begin van de nieuwe Europese Commissie 2019-2024 stelde de nieuwe commissievoorzitter Ursula von der Leyen haar visiedocument voor onder de titel: 'Een Unie die de lat hoger legt. Mijn agenda voor Europa'.

In deze politieke beleidslijnen kondigt ze een conferentie over de toekomst van Europa aan. Het komt er eigenlijk op neer dat ze meer betrokkenheid wil van de Europese burgers. In het hoofdstuk over een nieuwe impuls voor de Europese democratie verwoordt ze onder de titel 'Europeanen meer zeggenschap geven' dit idee als volgt: "Ik wil dat Europeanen zelf meebouwen aan de toekomst van onze Unie. Ze moeten een sturende en actieve rol spelen bij het bepalen van onze prioriteiten en ambities. Ik wil dat burgers zich kunnen uitspreken in het kader van een conferentie over de toekomst van Europa, die in 2020 van start zal gaan en twee jaar zal duren. In het kader van die conferentie moeten burgers (en niet in de laatste plaats jongeren), het maatschappelijk middenveld en Europese instellingen als gelijke partners met elkaar in gesprek gaan. De conferentie moet een gedegen opzet krijgen, duidelijk afgebakend en met heldere doelstellingen, die worden bepaald door het Parlement, de Raad en de Commissie."

Zoals u ongetwijfeld weet, is er een politiek getouwtrek geweest over wie de regie in handen zou krijgen. Dat heeft zich duidelijk verwoord in het Europees Parlement. Daar werd een aparte werkgroep opgericht met de vertegenwoordigers van de politieke fracties om vanuit het Europees Parlement het standpunt over die conferentie naar voren te schuiven, maar ook de Commissie Institutionele Zaken (AFCO) wenst daarin haar zegje te kunnen doen. Tegelijkertijd raakte bekend dat de Franse en de Duitse regering, toch wel een as die nog altijd bestaat, een gezamenlijke non-paper bekend maakten met hun visie over hoe die conferentie over de toekomst van Europa er moet uitzien. Zowel in deze non-paper als in de politieke beleidsverklaring van Commissievoorzitter von der Leyen komt opnieuw het idee van een transnationale Europese kieslijst aan bod. U kent dat ongetwijfeld. Een Vlaming moet kunnen kiezen voor iemand uit Italië, een Duitser moet kunnen kiezen voor iemand uit Ierland, en dergelijke meer.

De nieuwe Commissievoorzitter verklaarde hierover het volgende: "De conferentie over de toekomst van Europa moet uiterlijk in de zomer van 2020 met wetgevingsvoorstellen of andere initiatieven komen die betrekking hebben op dit onderwerp."

De nieuwsberichten over deze conferentie die de laatste weken verschenen, verspreidden onder meer het gerucht dat de conferentie geleid zou worden door niemand minder dan Guy Verhofstadt, ons allen welbekend. De grote lijnen die Commissievoorzitter von der Leyen uiteen zette in haar politieke beleidsverklaring kunnen, volgens mij, gezien worden als het verder afdwalen van het principe van subsidiariteit en opnieuw als een promotie van het idee van een 'ever closer union'.

Wanneer we de verkiezingsuitslagen van vorig jaar bekijken, onder meer van de Europese verkiezingen, dan zien we dat er toch wel wat kritische stemmen waren. Er waren eurokritische, eurosceptische en eurorealistische partijen die bedenkingen hadden over de werking van Europa. Die hebben een stevige delegatie in het Europees Parlement. Nog belangrijker is dat een van de sterkste lidstaten, het Verenigd Koninkrijk, beslist heeft om uit de Europese Unie te vertrekken. Dat alles

staat dan toch wel haaks op de centralistische visie op Europa die er in bepaalde kringen op dit ogenblik bestaat en blijft bestaan als we bepaalde gedachten of stromingen blijven volgen.

Over deze ontwikkelingen en over de conferentie over de toekomst van Europa heb ik de volgende vragen.

Wat is uw reactie en op visie op het oprichten van deze conferentie? Hoe moet volgens u deze conferentie vormgegeven worden? Bent u bezorgd over het feit dat door het resultaat van de conferentie, zelfs nog voor ze begonnen is, Europa misschien nog meer in een bepaalde centralistische richting wordt geduwd?

Verwacht u dat de conferentie voldoende rekening zal houden met de input van de lid- en deelstaten? Ik weet dat we een deelstaat zijn, maar eigenlijk hebben we volgens onze verklaring bij het Verdrag van Lissabon toch ook wel de intentie aan-gegeven dat wij ook een soort van lidstaat zijn. Op welke manier zal de Vlaams Regering trachten te wegen op deze conferentie?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De procedure tot het oprichten van de conferentie over de toekomst van Europa loopt inderdaad volop. Het Europees Parlement nam op 15 januari in een resolutie haar positie in. Ook de Europese Commissie bepaalde haar standpunt, in een mededeling van 22 januari 2020. Binnen de Raad woeden de discussies over de conferentie volop. Nadat de Raad positie zal hebben ingenomen, zullen de drie Europese instellingen, het Parlement, de Commissie en de Raad, hun gezamenlijke positie bekendmaken in een gezamenlijke verklaring. Hoe de conferentie er precies zal uitzien, blijft vandaag dus koffiedik kijken.

Wat we wel weten, is dat de conferentie van start zal gaan op 9 mei, zijnde de Europadag, en twee jaar zal lopen. De bedoeling is dus dat de werkzaamheden worden afgerond tijdens het Franse voorzitterschap.

In principe heb ik absoluut niets tegen een goed debat over de toekomst van Europa, meer zelfs, ik denk dat het nodig is om dat debat te voeren. Met de brexit voor de deur en de sterke verkiezingsuitslagen van eurosceptische en eurokritische partijen lijkt me dat debat hoogdringend.

We hebben die debatten ook gevoerd binnen de Vlaamse Regering. Kijk maar naar de Vlaamse visienota van 2016, die we vandaag nog steeds hanteren als richting-gevend instrument, en het Vlaams regeerakkoord, waarin de duidelijke keuze wordt gemaakt voor een Europa dat werkt en dat zich focust op die domeinen waar het een meerwaarde kan bieden, met respect voor de principes, subsidiariteit, proportionaliteit en regionale autonomie.

Deze aspecten willen we zeker mee in het debat brengen. De vraag die we ons moeten stellen, is niet zozeer of we meer of minder Europa willen, maar wel wat voor Europa we willen. Daarin is onze visie duidelijk. Ik verwijs naar de visienota.

Hoe moet die conferentie worden vormgegeven? De lidstaten, het Europees Parlement en de Europese Commissie, moeten worden betrokken, met aandacht voor het institutionele evenwicht en hun respectieve taken zoals gedefinieerd in de verdragen. Daarnaast is het ook belangrijk dat de nationale parlementen hun rol kunnen spelen. In België omvat het nationale parlement ook de deelstaatsparlementen in deze hoge vergadering. Ik ben dan ook verheugd dit element al terug te vinden in de posities van het Europees Parlement en de Europese Commissie.

Verder zijn voor mij de volgende punten van belang: de Vlaamse Regering stuurt niet aan op grote institutionele hervormingen. Wij verzetten ons tegen de ogenschijnlijke

ambities van enkelen die met deze conferentie een wijziging van de EU-verdragen voor ogen hebben. Dat hoeft voor ons niet.

Voor Vlaanderen moet het over de inhoud gaan. Wat zijn de grote Europese uitdagingen waar we voor staan? Wat verwachten de burgers van Europa? Ik denk aan welvaart, veiligheid, migratie, innovatie, duurzaamheid, sociale dumping en dies meer. Bij het beantwoorden van deze vragen moeten de principes van subsidiariteit en proportionaliteit te allen tijde worden geëerbiedigd. Daarnaast moeten ook de autonome regio's als thema een plaats krijgen binnen de conferentie. Tot slot pleit Vlaanderen voor een kostenefficiënte structuur. Zo ligt het onder andere voor de hand dat de conferentie samenkomt in Brussel.

Inzake het al dan niet de centralistische richting ingeduwdd worden, twijfel ik er niet aan dat sommigen deze gelegenheid zullen willen aangrijpen om hun euro-federalistische visie in de markt te zetten, wat ook hun goed recht is. Ik denk dat ze daar bij de lidstaten op heel wat verzet zullen stuiten. Ik zal het nog eens zeggen: alle ideeën kunnen in zo'n conferentie aan bod komen.

Als de brexit één ding duidelijk heeft gemaakt, is het wel dat de burgers niet steeds mee zijn met wat er in Brussel wordt beslist en dat het onwijs zou zijn om dit signaal nu zomaar te negeren. Het devies van zowel de EU als van de Vlaamse Regering: 'in varietate concordia'. Binnen de Europese besluitvorming zal Vlaanderen er dan ook over blijven waken dat de Europese instellingen dat principe van eenheid in verscheidenheid getrouw blijven.

Zal de conferentie voldoende rekening houden met de input van de lid- en deelstaten? Ik zal er in ieder geval alles aan doen opdat de Vlaamse belangen voldoende in rekening worden gebracht. Daarbij merk ik op dat de conclusies van de Europese Raad van december oproepen tot een gedeeld eigenaarschap tussen de EU-instellingen en de lidstaten, en tot een inclusief proces waarin alle lidstaten in gelijke mate betrokken zijn.

Enerzijds legde Vlaanderen zijn belangen op tafel tijdens de intra-Belgische overlegmomenten, anderzijds onderzoek ik momenteel de mogelijkheid om samen met een aantal regio's een gemeenschappelijke verklaring uit te werken. Die verklaring zou dan moeten pleiten voor voldoende aandacht voor subsidiariteit en de Europese instellingen ertoe moeten oproepen om regio's voldoende te betrekken in de EU-besluitvormingsprocessen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, ik dank u voor het omstandige antwoord. Ik denk dat die conferentie over de toekomst over Europa wel degelijk belangrijk is. Ik stel vast dat de Vlaamse Regering, zowel onder uw leiding als onder leiding van Geert Bourgeois, een heel duidelijke visie had over de richting die Europa moet uitgaan. En volgens mij is dat inderdaad ook de juiste richting.

Alvast mijn fractie denkt dat we een debat moeten durven aan te gaan over de toekomst van Europa, zonder dat we daarbij het institutionele aspect vergeten, zeker op het Belgische niveau. Dat is voor mij wel heel belangrijk. Maar we mogen niet te veel gaan sleutelen aan bepaalde ideeën die gaan leven.

Ik heb hier toevallig de mededeling van de commissie van het Europees Parlement, waarvan toch een belangrijk deel over die aangelegenheden gaat. Zij zeggen dat er lijsttrekkers moeten komen voor de verkiezingen van voorzitter van het Europees Parlement. Dat is een verhaal dat we eigenlijk al gekend hebben, en dat niet echt succesvol was. Nog volgens die mededeling moeten er transnationale lijsten voor de verkiezingen komen. Ik heb dan toch wel schrik dat men in de richting van een meer centralistisch Europa gaat.

We kennen al amper onze eigen Europese parlementsleden uit Wallonië, laat staan dat we Europese parlementsleden zouden kennen uit Zuid-Italië, Polen, Roemenië of Bulgarije. Ik hoop dat daar het realisme toch de bovenhand haalt, en dat we voldoende aandacht hebben voor wat er leeft in de lidstaten. Als lidstaat bedoel ik dan natuurlijk ook Vlaanderen.

Een tweede aspect is de subsidiariteit. U hebt dat heel uitdrukkelijk benadrukt. Over die subsidiariteit lees ik eigenlijk weinig, of te weinig, in al die teksten over de toekomst van Europa. We kennen de bepalingen die nu in het Verdrag van Lissabon staan; dat is artikel 5 tot 7. Bij mijn weten zijn dat artikelen die ervoor zorgen dat de subsidiariteit, met name wat er leeft op het regionale, het lokale, het deelstatelijke of het lidstatelijke niveau, te weinig aan bod komt. Het is immers een heel ingewikkeld systeem, met oranje kaarten en gele kaarten, waardoor het hele systeem van subsidiariteit veel te stringent, veel te moeilijk is. Daarbij kan een deelstaat aan een lidstaat zeggen dat het zich niet met Europa hoeft bezig te houden. Ik hoop dat er toch een mogelijkheid zou komen om dat systeem van subsidiariteit en politieke dialoog te vereenvoudigen.

Voor het overige ga ik alleszins akkoord met de visienota die deze Vlaamse Regering volgt. Ik denk dat we inderdaad moeten gaan naar een Europa waarbij er voldoende aandacht is voor verscheidenheid binnen de eenheid. Maar ik hoop vooral dat Europa ook rekening houdt met kritische, realistische stemmen die in Europa bestaan. Zo zorgt men ervoor dat Europa sterk genoeg is, maar houdt men anderzijds ook rekening met de verschillen die bestaan binnen deze Europese Unie. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Er zijn een pak uitdagingen die we sowieso samen zullen moeten aanpakken, internationaal en Europees. Denk maar aan het klimaat- en energiebeleid. Dat staat ook helemaal niet haaks op het subsidiariteitsprincipe, waar collega Vanlouwe over waakt.

We moeten wel nadenken over hoe we Europa efficiënt en nuttig kunnen maken. Die betrokkenheid is heel belangrijk. Ik verwijs naar mijn vraag om uitleg van enkele weken terug, die ook specifiek over betrokkenheid gaat, of over de vraag van de burgers om meer betrokken te zijn. Ik denk dat die conferentie ook echt die bottom-aanpak zal kunnen faciliteren. We staan daar ook heel positief tegenover.

Wat de laatste vraag betreft: u zegt dat er geen wijziging van de verdragen is. Mag ik dan aannemen dat u de visie volgt die ook Portugal vooropstelt, namelijk dat men het bestaande of onbenutte potentieel van het bestaande verdrag wil aanboren om tot een resultaat te komen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ik denk dat de uitdagingen voor de Europese Unie hier al voor een stuk werden geschetst. En er zijn inderdaad nog zaken die niet worden vermeld. Ik verwijs naar een bepaalde kwestie, een kwestie waar we het waarschijnlijk niet helemaal eens over zullen worden. Wat ons betreft, is ook het democratisch deficit nog een grote uitdaging voor de Europese Unie. Voor ons is dat geen taboe. Ik zeg niet dat we in een bepaalde richting moeten gaan. Maar voor ons is het geen taboe om de vraag of die instellingen wel de juiste zijn, en of die wel op de juiste manier werken, bespreekbaar te maken. We willen dat gesprek wel ten gronde voeren. Het is duidelijk dat de Europese Unie enkele grote uitdagingen heeft, ook wat het draagvlak betreft. En dat zal enkel kunnen worden aangepakt als we ook durven na te denken over de fundamenteën zelf.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Talpe, als ik zeg 'geen aanpassing aan de verdragen', dan wil dat zeggen: de bestaande verdragen maximaal gebruiken. Dat is de logica van het standpunt dat niet alleen ik inneem, maar dat gedragen is door de hele Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik heb er weinig aan toe te voegen. Ik hoop alleen dat de thema's die voor Vlaanderen en onze inwoners belangrijk zijn en door u zijn opgesomd, namelijk welvaart, veiligheid, migratie, innovatie, duurzaamheid, sociale dumping, voldoende aan bod zullen komen, ook in die burgerdialogen of in het overleg met de lid- en deelstaten. Ik hoop dat het niet alleen gaat over de thema's die Europa meent te moeten opleggen – en die uiteraard ook belangrijk zijn – zoals de strijd tegen klimaatverandering, de milieuproblematiek, sociale rechtvaardigheid, digitale transformatie, verdieping van de interne markt. Ik hoop dat er ook thema's aan bod zullen komen die misschien wat gevoeliger zijn en waarbij men ook rechtstreeks de dialoog met Europese burgers moet durven aan te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Europees Fonds voor een rechtvaardige transitie in het kader van de klimaatdoelstellingen – 908 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president, collega's, de Europese Green Deal is een pakket van maatregelen van de Europese Commissie met als doel om de Europese Unie klimaatneutraal te maken tegen 2050. Dat zijn ambitieuze doelstellingen, maar de vraag is hoe dit betaalbaar zal worden gemaakt en wie hiervoor zal opdraaien. Verschillende Oost-Europese lidstaten staan niet voor 100 procent achter de plannen van Green Deal die door Eurocommissaris Frans Timmermans naar voren worden geschoven. Polen schaarde zich zelfs niet achter het principe van klimaatneutraliteit tegen 2050.

Commissievoorzitter Ursula von der Leyen neemt nu de vlucht vooruit om landen zoals Polen mee te krijgen in de Green Deal en vraagt de Europese lidstaten om 7,5 miljard euro extra uit te trekken boven op de voorgestelde meerjarenbegroting 2021-2027. Dit geld moet het zogenaamde Fonds voor een rechtvaardige transitie spijzen dat de sociale gevolgen van de Green Deal moet helpen opvangen in lidstaten die het hardst geraakt zullen worden door de omschakeling naar een duurzame economie. Het fonds wordt daarnaast gefinancierd vanuit de verschillende cohesiefondsen, het Europees Sociaal Fonds en ook extra eigen bijdragen van de betrokken lidstaten. Zo verwacht de Commissie dat dit Transitiefonds de komende zeven jaar tussen de 30 en 50 miljard euro zal bevatten.

Op het totaal van de astronomische 1000 miljard euro groene investeringen die de Europese Commissie beoogt met haar 'Sustainable Europe Investment Plan' lijkt dit Transitiefonds slechts een klein onderdeelje te zijn. Maar het extra budget van 7,5 miljard euro boven op de meerjarenbegroting is en blijft een substantieel bedrag dat de lidstaten zullen moeten ophoesten als het van de Europese Commissie afhangt.

Minister-president, wat is uw reactie op het voorstel van de Commissie om de lidstaten te vragen 7,5 miljard euro extra uit te trekken voor het Fonds voor een rechtvaardige transitie, los van de meerjarenbegroting?

Welke criteria zijn volgens u rechtvaardig om aanspraak te kunnen maken op dit fonds en liggen deze in lijn met de criteria die de Commissie naar voren schuift?

Op welke manier zal de Vlaamse Regering haar standpunten en belangen hierover op federaal en Europees niveau bekendmaken en behartigen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, het voorstel van de Europese Commissie inzake een Just Transition Fund is nog maar net gepubliceerd. We zijn het voorstel nog aan het bestuderen en beschikken nog niet over alle parameters om een diepgaande impactanalyse te kunnen maken. Het is evenwel duidelijk dat de baten van het Just Transition Fund, zoals voorgesteld door de Commissie, in de eerste plaats naar enkele Oost-Europese landen zullen gaan, met name Polen, terwijl de kosten vooral bij ons en enkele andere landen zullen liggen. Met een allocatie van 68 miljoen euro zou België zich op de ondergrens van 6 euro per inwoner bevinden.

In het algemeen wil deze Vlaamse Regering inzetten op een modernisering van het Europese budget en een shift van de budgetten, weg van het traditionele EU-beleid. Daarom zien we liever meer middelen naar onderzoek en innovatie in het klimaat dan naar het cohesiebeleid, zoals het Just Transition Mechanism.

Bovendien kan men zich vanuit het aspect van administratieve belasting vragen stellen bij nog een nieuw fonds met nieuwe regels en nieuwe programma's die de bevoegde autoriteiten moeten opzetten, zeker in het geval van België en Vlaanderen, waar de budgetten miniem zijn en waar de investeringen die via het Just Transition Fund kunnen gebeuren in grote mate overlappen met de investeringen die ook vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds plus (ESF+) kunnen worden gemaakt.

Wat uw vraag over de criteria betreft: wij denken dat een herverdelend effect in het Europees Fonds ingebouwd moet worden. Om te berekenen hoeveel financiering uit het Europees Fonds elke lidstaat toebedeeld zou krijgen, heeft de Europese Commissie een berekeningswijze gepubliceerd. Het is echter nog niet voor alle criteria in deze methode duidelijk op welke statistieken de Europese Commissie zich heeft gebaseerd. Mijn diensten zijn bezig om de berekeningsmethode te onderzoeken. We kunnen op dit moment enkel het volgende zeggen: ten eerste is de return voor België zeer laag. Samen met zes andere landen is voor België een minimum van 6 euro per inwoner voorzien.

Ten tweede is de lage return hoofdzakelijk een gevolg van het feit dat België zwak scoort op twee belangrijke criteria, met name 'broeikasgasintensiteit op provinciaal niveau' en 'tewerkstelling in de industrie in gebieden met hoge broeikasgasintensiteit'. Daarnaast komt België niet in aanmerking voor het derde belangrijke criterium, 'tewerkstelling in steenkool- en bruinkoolontginning', omdat deze activiteit in België niet meer uitgeoefend wordt. Het criterium 'broeikasgasintensiteit op provinciaal niveau' is de uitstoot van broeikasgassen gedeeld door de bruto toegevoegde waarde van de industrie. Om in aanmerking te komen voor financiering, dient de broeikasgasintensiteit minstens twee keer het Europese gemiddelde te bedragen. In Vlaamse provincies met hoge uitstoot, zoals Antwerpen, creëert de industrie ook veel bruto toegevoegde waarde, waardoor de drempel van twee keer het gemiddelde niet gehaald wordt. Deze regio's staan nochtans voor een grote transitie-uitdaging: er zijn veel absolute reducties nodig om te kunnen overgaan naar klimaatneutraliteit én deze regio's zijn belangrijk voor de Europese economie. De reducties die nog moeten worden gedaan, zijn bovendien vaak duur, doordat er al heel wat inspanningen gedaan zijn in het verleden. Het is dus belangrijk dat deze regio's geen transitie-achterstand oplopen doordat ze buitenspel gezet worden in het Just Transition Fund.

Ten derde werken mijn diensten momenteel aan voorstellen voor de aanpassing van de voorgestelde berekeningswijze om de return naar België en Vlaanderen te optimaliseren. Het lijkt erop dat de parameters zijn opgesteld op maat van enkele grote vervuilers in Europa, terwijl regio's zoals de onze, die in het verleden al belangrijke en dure inspanningen hebben geleverd, slechts minimaal van het systeem kunnen profiteren.

De Belgische positie wordt bepaald op het intra-Belgisch DGE-overleg (directie-generaal Europese Zaken). Hier zal de Vlaamse Regering haar positie inbrengen, en op basis van de beslissingen die genomen worden binnen dit overleg, wordt de Belgische positie vastgelegd. Deze positie zal binnen de verschillende raadswerkgroepen en raden waar het Just Transition Fund op de agenda staat, verdedigd worden, zowel door de Vlaamse attachés als door de federale diplomaten in hun rol als Belgische woordvoerder.

Indien nodig zal ik mijn diensten ook vragen in rechtstreeks contact te treden met de Europese Commissie om de Vlaamse positie te verdedigen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Het kan inderdaad nuttig zijn dat er rechtstreeks contact is via onze Vlaamse diplomatie met de Europese Commissie, zodat ze de Vlaamse positie duidelijk kan maken.

We kunnen ons toch nog altijd vragen stellen over de manier waarop de Europese Commissie haar Green Deal-maatregelen effectief wil financieren. Het is een heel voluntaristisch plan, de vraag is of het ook een realistisch plan is. Het prijskaartje is 1000 miljard euro, maar waar dat geld vandaan moet komen, blijft eigenlijk onduidelijk. Ik verwijs hiervoor zelfs naar de besprekingen die in de commissie Budget van het Europees Parlement hebben plaatsgevonden.

Over de nood aan een duurzame transformatie en de hoogdringendheid van de klimaatuitdaging is er een zeer brede consensus. Die Green Deal zal zeker ook voor Vlaanderen heel wat positieve punten bevatten, maar alles staat of valt natuurlijk met de correcte politieke financiering ervan. Is dat bedrag, dat fonds haalbaar? Zijn die 1000 miljard euro waarover men spreekt en die meerjarenbegroting waarover er binnenkort zal worden gestemd en waarover we in onderhandeling zijn, realistisch? Zullen die maatregelen ooit daadwerkelijk kunnen worden betaald?

Ook wij zijn absoluut voor een circulaire economie, maar tegen het recyclen en het herhalen van bepaalde beloftes en geld dat daar mogelijk niet is, of dat telkens van de ene naar de andere lidstaat zou gaan. We zijn ook niet gewonnen voor creatieve boekhouding. We hebben dat in België al gezien. Creatieve boekhouding leidt tot niets, dat zijn financiële avonturen waar men jaren later ... Ik verwijs naar de Financietoren, een verhaal dat vorige week bekend is gemaakt.

Creatieve boekhouding en financiële avonturen mogen zeker niet op het Europese niveau. We moeten blijven inzetten, zeker in het belang van Vlaanderen, op innovatie en werkbare actie. De Commissie neemt niet alleen een voorafname op de meerjarenbegroting met het Transitiefonds, waarover de onderhandelingen nog altijd lopen, maar legt ook een bijzonder zware last op de schouders van de Europese Investeringsbank.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, ik was bijna ontroerd door de af en toe zeer voluntaristische woorden van collega Vanlouwe, en ik hoop uiteraard dat dat zich ook in daden vertaalt. Ik heb alles gehoord, en dat heeft mij tegengehouden om helemaal ontroerd te worden. Maak u dus geen zorgen.

Ik wil twee zaken die u zei, versterken. Eén, de kansen van innovatie en onderzoek, daar ben ik absoluut een groot voorstander van. Als Vlaanderen het voortouw neemt inzake onderzoek en innovatie kan dat ons echte winst opleveren op lange termijn. Twee, de combinatie dat de ecologische winst hier samenhangt met economische winst. Dat is de clou van het hele klimaatplan en van alles wat er moet komen, namelijk dat een ambitieus klimaatbeleid voeren ook tot economische welvaart kan leiden. In die zin is het belangrijk om daar het voortouw in te nemen, en niet de achterloper te zijn op het Europese niveau.

We moeten de zoektocht nog doen om die criteria verder te verfijnen, maar we mogen het kind met het badwater niet weggooien. Als we hier in het parlement pleiten voor een ambitieus klimaatbeleid en daarover vaak van mening verschillen, dan komt vaak het deels terechte antwoord dat we dat op Europees en internationaal niveau moeten doen. In deze zaak is dat het geval. Laat ons daar dan wel het voortouw in nemen en laat ons wel de leider zijn. Laten we dus niet constant op de rem gaan staan.

Ik herinner me fantastische periodes tijdens de campagne van mei 2019. We werden toen uitgedaagd dat het klimaatbeleid ook betaalbaar en sociaal verantwoord moet zijn. Het lijkt mij dan wel legitiem dat de landen die een nog grotere uitdaging hebben dan Vlaanderen, ook de vraag stellen hoe ze op solidariteit kunnen rekenen. We pleiten er alvast voor om met de juiste criteria alvast die solidariteit daar te laten spelen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Het gaat niet alleen over de betaalbaarheid, maar ook over de haalbaarheid van het plan. Wat heel belangrijk is, is een level playing field voor onze Vlaamse landbouwers, want er heerst enorm veel ongerustheid in de sector. Ze vragen om nauw betrokken te worden in het overleg. Ik zal dit dan ook zeker meegeven aan de minister van Landbouw. Ik vraag ook om daar in Europa waakzaam voor te zijn.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het level playing field is niet alleen voor de landbouw, maar ook voor de chemie en de logistiek. Dat moeten we overal doortrekken.

Mijnheer Vaneeckhout, ik begrijp heel goed uw pleidooi dat je het voor de zwaarst vervuilende landen ook mogelijk moet maken om evolutie te maken. Maar aan de andere kant moet je de beste leerlingen in de klas niet continu bestraffen. Dat is een moeilijk evenwicht. Mijn aanvoelen met het plan dat nu voorligt, is dat er heel veel gaat naar de slechtste leerling in de klas, en dat degenen die het gelag betalen, degene zijn die vroeg maatregelen hebben genomen. Daar is een herkalibratie nodig van de evenwichten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de doorvoer van militaire goederen naar Saoedi-Arabië – 994 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, de discussie over de doorvoer van militair materiaal via de haven van Antwerpen toonde in het verleden al aan dat er extra stappen nodig zijn om tot effectieve controle te komen. U stelde op 22

oktober 2019 in de commissie, naar aanleiding van de berichtgeving rond de wapentransporten door de Saoedische rederij Bahri, dat de plaatsgevonden doorvoer via Antwerpen minstens deels in strijd was met de verplichtingen van het Wapenhandeldecreet. De reden hiervoor is dat noch de rederij noch een andere betrokken partij de vooropgestelde doorvoer aan de dienst Controle Strategische Goederen (dCSG) had gemeld.

Volgens onze informatie zou er nu een nieuwe aanloop van het schip de Bahri Yanbu voorzien zijn in de haven van Antwerpen, rond 1 februari van dit jaar. Gelet op informatie uit het recente verleden op basis van onderzoek door Vredesactie, lijkt het waarschijnlijk dat dit schip opnieuw militair materieel met bestemming Saoedi-Arabië aan boord zal hebben.

Minister-president, welke gevolgen hebben u en de dienst Controle Strategische Goederen gegeven aan de feiten uit het recente verleden, zoals aangehaald in de commissie van 22 oktober 2019? Zijn de betrokken partijen op basis van het decreet gesanctioneerd of verhoord, of is er een ander gevolg aan gegeven?

Heeft de dienst Controle Strategische Goederen aan mogelijke betrokken partijen instructies verstrekt over de toepassing van artikel 8, paragraaf 2/1, ten derde van het Wapenhandeldecreet? Zo ja, welke instructies? Zo niet, is het niet aangewezen dit nu te doen? Want we zullen waarschijnlijk opnieuw worden geconfronteerd met een doorvoer die in strijd is met het Wapenhandeldecreet.

Gaan u en de dienst Controle Strategische Goederen concrete stappen ondernemen naar aanleiding van de komende aankomst door de Bahri Yanbu, en welke? Wat zijn de concrete betrokken partijen bij een mogelijke toekomstige doorvoer?

Zijn de havenautoriteiten geen relevante betrokken partij om informatie te verstrekken op basis van artikel 8 paragraaf 2/1 ten derde van het Wapenhandeldecreet? Dient de haven melding te maken aan de controledienst wanneer zij op basis van de meldingen van gevaarlijke goederen zicht krijgt op de doorvoer van munitie, die volgens datzelfde artikel van het Wapenhandeldecreet vergunningsplichtig is? Is dit in het verleden reeds gebeurd of zijn er instructies gegeven aan de havens om zulke problemen in de toekomst te vermijden?

Welke stappen gaat u ondernemen om dergelijk situaties in de toekomst te voorkomen? Is een wapenembargo ten aanzien van Saoedi-Arabië volgens u aan de orde?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijn diensten hebben inderdaad de eerste stappen gezet die moeten leiden tot verdere actie in het onderzoek, en kijken momenteel na of er al dan niet gevolg kan worden gegeven aan deze feiten. De dienst Controle Strategische Goederen heeft deze problematiek van doorvoer zonder overlading bovendien aangekaart bij de douane, en is in volle bespreking met de douanediensten rond dit thema.

Ik wens hierbij te benadrukken dat doorvoer zonder overlading een complex gegeven is. Ten eerste moeten we vaststellen dat er bij doorvoer zonder overlading vaak een tekort aan relevante gegevens is – ook voor de douane – om wapenhandelgerelateerde controle op de goederen effectief uit te voeren. De gegevens op de laadbrief zijn voldoende om het logistieke transport uit te voeren maar zijn vaak zeer beperkt wat betreft de eindbestemming van de desbetreffende doorvoer, en vaak te beperkt om met zekerheid te kunnen vast stellen welke defensiegerelateerde goederen precies aan boord zijn.

Ten tweede is het bij doorvoer zonder overlading niet altijd duidelijk of er een partij in Vlaanderen is die juridisch verantwoordelijk kan worden gesteld voor de

handelingen in verband met deze transactie. Dat is ook het geval in de voorliggende problematiek.

Wat is juridisch de rol van een scheepsagent bij een doorvoer zonder overlading? Welke zaken kunnen deze partij opgelegd of aangewreven worden voor een doorvoer zonder overlading? Onderzoek naar een verantwoordelijke partij vergt ervaaren inzicht in de betrokken transacties en moet voor de dienst Controle Strategische Goederen samen met andere partners gebeuren.

De dienst Controle Strategische Goederen heeft contact opgenomen met het bedrijf dat als agent optreedt voor de rederij Bahri in Vlaanderen. De dienst heeft hierbij verwezen naar de meldingsplicht en de vergunningsplichtigheid van doorvoer zonder overlading naar Saoedi-Arabië, op basis van artikel 8 paragraaf 2/1 van het Wapenhandeldecreet.

Betreffende de toekomstige transactie via Antwerpen naar Saoedi-Arabië, die op 2 februari 2020 wordt verwacht, is de dienst Controle Strategische Goederen nog in afwachting van de informatie die deze agent zou kunnen hebben over de aard van de goederen op het schip, over de hoedanigheid van de bestemming en/of eindgebruiker, en over eventuele andere betrokken personen of vertegenwoordigers van Bahri. Indien nodig zal een vergunningsplicht worden ingesteld, en waar nodig zullen mijn diensten de douane proactief informeren.

Wat uw derde vraag betreft: volgens het Wapenhandeldecreet is het aan de exporteur, de vervoerder of de doorvoerder om een vergunning aan te vragen indien de doorvoer vergunningsplichtig zou blijken. Andere betrokken partijen hebben de verplichting om de dienst Controle Strategische Goederen in te lichten als ze een redelijk vermoeden hebben dat de voorgenomen doorvoer onder een of meer van de vergunningsplichtige gevallen valt of kan vallen. De dienst kan dan zelf de vergunningsplicht opleggen.

Die decretale meldingsplicht gaat, zoals eerder gesteld, over de commerciële actoren die daadwerkelijk in de transactie zijn betrokken, niet over de autoriteiten die de doorvoer controleren of die meer algemene taken rond goederenverkeer hebben. Met zulke autoriteiten wordt natuurlijk wel ingezet op samenwerking.

De dienst Controle Strategische Goederen heeft de agent van de Saoedische rederij Bahri geïnformeerd over de vergunningsverplichtingen zoals opgenomen in het Wapenhandeldecreet. Daarnaast zijn mijn diensten, zoals gezegd, in nauw overleg met de douane om meer informatie te verwerven over de goederen aan boord van dit schip. Op basis daarvan zullen mijn diensten de noodzakelijke actie ondernemen binnen hun eigen bevoegdheden.

In het antwoord op de schriftelijke vraag nummer 69 van de heer Vaneeckhout van 21 oktober 2019 werd gesteld dat het voornoemde artikel geen betrekking had op de controleautoriteiten maar wel op de actoren, commerciële of andere actoren, die een rol spelen in de doorvoer. Niettemin heeft de dienst Controle Strategische Goederen contact opgenomen met het Havenbedrijf. Dit contact past in de eerste plaats in het verwerven van een beter inzicht in de rol van het Havenbedrijf, in dit geval voor doorvoer. Er is op dit moment geen indicatie dat het Havenbedrijf de bevoegdheid heeft om een inschatting te maken van de vergunningsplicht van de doorvoer.

Zoals werd aangegeven in het antwoord op dezelfde schriftelijke vraag, is een van de pijlers van de dienst Controle Strategische Goederen een actieve en continue 'outreach' – en daarmee bedoelen we een proactieve informatieverstrekking of opleiding of responsabilisering – naar haar klanten. Deze outreach is enerzijds gericht op een algemeen doelpubliek, bijvoorbeeld via de basisopleiding exportcontrole voor beginners, maar richt zich anderzijds ook op specifieke belanghebbenden.

Zo heeft de dienst Controle Strategische Goederen reeds begin 2019 een specifiek outreach-programma opgestart voor logistieke dienstverleners, in actieve samenwerking met FORWARD Belgium die de belangen van deze dienstverleners behartigt. Daarbij wordt ingezet op bewustmaking en preventie, onder meer via de website van de dienst Controle Strategische Goederen en via seminars. Zo was het hoofd van de dienst Controle Strategische Goederen een van de centrale sprekers op het laatste ledencongres van FORWARD medio november vorig jaar. Dit outreach-programma wordt ook in 2020 actief voortgezet.

Het bereiken van alle verschillende logistieke dienstverleners is, zoals aangehaald, in het algemeen niet evident omdat partijen die betrokken zijn bij doorvoer zonder overlading niet altijd een vestiging hebben in de landen waar goederen passeren.

In de vorige legislatuur heeft de voormalige minister-president positief geantwoord op de vraag van de federale minister van Buitenlandse Zaken dat de Federale Regering namens België pleit voor de instelling van een Europees embargo op de uitvoer van militaire goederen en technologie.

Ik volg deze lijn, met name dat een Europees embargo het efficiëntste en krachtigste instrument is om tot beleidscohesie te komen, niet alleen met de andere gewesten, maar ook met de andere lidstaten van de Europese Unie.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord.

Ik hoor dat er contacten zijn om informatie te krijgen. Ik kan maar hopen dat uw diensten tegen 1 februari alle nodige informatie hebben, want nadien is het te laat. Ik blijf zitten met de vraag of er enige urgentie is bij de dienst. Kunnen zij enige druk uitoefenen om voor 1 februari aan u die toch wel zeer belangrijke informatie te bezorgen?

Ik hoor dat doorvoeren zonder overlading in de grijze zone blijft. Er moet wel informatie worden verstrekt, maar als men dat niet doet, hebt u niet veel achter de hand. Ik weet niet of u boetes kunt geven aan die bedrijven. Ik denk eerder van niet.

Ik hoor zeggen 'bewustmaking en preventie' en dat 'informatie moet voorgaan'. Ik ben uiteraard voor bewustmaking en preventie, maar als u niet zult verplichten, met boetes, dat informatie wordt doorgegeven bij doorvoer zonder overlading, dan zal het in de toekomst ook niet gebeuren. Ik denk dat die mensen op de boot eigenlijk lachen en tijd rekken om geen informatie te moeten doorgeven.

Ik kan ook echt niet begrijpen dat een havenautoriteit niet kan worden verplicht om de nodige informatie door te geven. De haven van Antwerpen heeft veel containers. Ik weet dat zij niet weten wat in die containers zit, maar je wilt er toch vanuit gaan dat ze willen weten wat er in die containers zit. Stel: er is een boot die al zes keer hetzelfde traject heeft gedaan en die vol zat met wapens en munitie voor Saoedi-Arabië waar zware steun wordt gegeven aan de oorlog in Jemen, met veel doden. Je zou dan toch denken dat ook de haven van Antwerpen informatie wil hebben over wat er op die boot zit. Enerzijds zou de haven dat moeten willen, anderzijds zou ook u dat als minister moeten willen, want als er iets misgaat, zal men u verantwoordelijk stellen. Ik kan echt niet begrijpen dat het bij bewustmaking en preventie moet blijven.

Ik ben ontroerd door de mooie woorden dat we vanuit Vlaanderen het federale niveau steunen in zijn vraag naar Europese steun bij een embargo tegen landen als Saoedi-Arabië, maar ik kan alleen vaststellen dat als het over zaken als Catalonië of landen als Spanje gaat, het in Vlaanderen heel snel kan gaan, en als het

over landen als Saoedi-Arabië gaat, dat duizenden doden en mensen in hongersnood op zijn geweten heeft, men dan altijd met de vinger naar Europa wijst. Ik blijf op mijn honger zitten. Ik kan ook maar vragen dat wij als commissie worden ingelicht. Ik denk dat we misschien ook het recht hebben om te weten wat er op die boot zit die op 1 februari in Antwerpen is. Ik vraag of wij als Vlaanderen medeplichtig zijn aan de doorvoer van boten met wapens en munitie richting een land dat op het vlak van oorlog voeren nergens voor terugdeinst.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik ben het eens met de minister-president dat een Europees embargo efficiënter is, maar dat neemt niet weg dat we intussen zelf moeten proberen om zo efficiënt mogelijk te zijn en zelf initiatieven moeten nemen. Er zijn nieuwe elementen in dat dossier, die zijn door mevrouw Lambrecht aangebracht, maar de discussie is natuurlijk al eerder gevoerd. Er zijn vragen om uitleg geweest, er is een voorstel van resolutie geweest, en daarbij hebben wij als Vlaams Belang toch duidelijk gesteld dat er een systematische schending van de mensenrechten in Saoedi-Arabië is. We hebben daarbij ook gewezen op zijn centrale rol bij de verspreiding van de radicale islam in ons land en overal ter wereld. Ik denk dat het toch wel bijzonder pijnlijk is dat we daarbovenop moeten vaststellen dat er sinds 2015 een burgeroorlog woedt in Jemen, waar deze wapens zeker zullen worden gebruikt.

Ik heb begrip voor de complexe problematiek van de doorvoer zonder overlading, maar het is toch bijzonder betreurenswaardig dat in deze context de wapenlevering mogelijk blijft.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wil u opnieuw herinneren aan dat waarover het gaat. Het gaat over Saoedi-Arabië, dat intern een bijzonder slechte reputatie heeft op het vlak van mensenrechten, maar bovendien een bijzonder smerige oorlog aan het voeren is in Jemen. Ik zal al die cijfers hier niet herhalen.

Sinds 2014 is het laten passeren van goederen die in dat soort conflicten kunnen worden gebruikt, een inbreuk tegen het VN-wapenverdrag. Saoedi-Arabië is betrokken bij die oorlog, de Mensenrechtenraad van de VN wijst op zware schendingen van de mensenrechten.

Bij de vorige doorvoer van wapenpatronen, buskruit en brandmunitie in 2018 was de dienst Controle Strategische Goederen blijkbaar zelfs niet op de hoogte. Ik snap dat de procedures heel complex zijn, dat er heel wat actoren in het spel zijn, maar ik heb een heel eenvoudige vraag: kunt u garanderen dat de Antwerpse haven hier in Vlaanderen niet opnieuw een doorvoerhaven zal zijn voor munitie richting een staat die op grote schaal de mensenrechten schendt in eigen land en daarbuiten? Kunt u dat garanderen? Dat is mijn enige vraag.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, ik wil op een gebied uw analyse volgen en dat is het feit dat het inderdaad een complexe problematiek is, dat we het zelfs met een Vlaams wapenembargo niet opgelost hebben en dat er problemen zullen blijven – maar daarover hebben we eerder van gedachten gewisseld.

U verwijst in uw antwoord zelf naar mijn schriftelijke vraag van december 2019, waar ik de voorbije week een antwoord mocht op krijgen. Daarin zijn toch wel een aantal dingen – ik wil hier de link wel leggen omdat het over exact dezelfde problematiek gaat – waarmee ik het heel erg moeilijk heb en waarbij mijn fractie heel wat vragen heeft.

In mijn schriftelijke vraag had ik ten eerste gesteld dat er de voorbije maanden en jaren met die rederij een aantal dingen zijn gebeurd. Hoe kunnen wij inzage krijgen in die documenten? Wanneer zijn de boten vertrokken? Wat zat er in die containers? Wat weten we daarover? Het antwoord is één zin: 'De dienst Controle Strategische Goederen beschikt niet over deze informatie'. We zijn vier maanden na onze vorige bespreking in de commissie, we zijn vier maanden nadat het wereldwijd bekend is geraakt dat dit gebeurd is. U pleit voor een proactieve houding van onze dienst Controle Strategische Goederen, maar op dit moment beschikken noch u noch uw diensten over informatie over wat er daar gebeurd is. Daar had ik al een aantal vragen bij.

We hebben een tweede vraag gesteld: als de havenautoriteit ideeën, vermoedens heeft dat er informatie zou zijn, dat er zaken zijn die niet kunnen die doorgevoerd worden, moeten die havenautoriteiten die informatie dan doorgeven aan de dienst Controle Strategische Goederen? Daarop komt het antwoord: neen, het verlenen van relevante informatie op basis van artikel 8 van het Wapenhandeldecreet is bedoeld voor commerciële actoren die een rol spelen in de betrokken doorvoer, niet voor controle-autoriteiten zoals de haven.

Minister-president, als ik het decreet lees, lees ik onder andere in dat artikel 8 dat niet alleen de exporteur, de vervoerder of de doorvoerder van goederen, maar ook iedere andere bij de voorgenomen doorvoer betrokken partij die een redelijk vermoeden heeft, verplicht is om dat te melden aan de bevoegde instanties, namelijk aan de dienst Controle Strategische Goederen.

Het antwoord op deze schriftelijke vraag is gewoon in strijd met onze eigen Vlaamse wetgeving. Los van het feit dat er geen toverformules bestaan om wapenhandel tegen te gaan, is het voor mij echt problematisch dat u als Vlaams minister-president, nog los van een wapenembargo, een oogje toekijpt als het op de haven van Antwerpen aankomt, een soort laissez-faire geeft, niet te veel oncomfortabele situaties creëert en eigenlijk tegen uw diensten zegt: ga vooral niet achter die informatie – u mag dat wettelijk doen, maar ga er niet achter – en aan het Havenbedrijf zegt: geef die informatie vooral niet door, dat is niet jullie plicht, laat het maar gebeuren.

Minister-president, bent u het met mij eens dat het niet doorgeven van die informatie, wat uw diensten en wat het Havenbedrijf doen, in strijd is met de wapenwet in Vlaanderen? Bent u op die manier niet tegenstrijdig bezig ten opzichte van de eigen keuzes die Vlaanderen maakt om een strenge wetgeving te hebben als het gaat over wapentransport?

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Hier wordt het beeld geschetst alsof er constant wapens worden uitgevoerd vanuit Vlaanderen naar Saoedi-Arabië. Vlaanderen is koploper in Europa inzake controle op doorvoer. Er zijn heel weinig Europese landen die het beleid inzake export doorzetten wat de controle op de doorvoer betreft. Jullie erkennen allemaal dat de controle op de doorvoer zeer complex is. Dat is inderdaad zo. Ik ben dan ook heel tevreden te horen dat de diensten van de minister-president een aanmaning hebben gedaan om te kijken wat er in dat schip zit.

Mevrouw Lambrecht, u zegt dat er geen boetes mogelijk zijn. Er zijn wel degelijk boetes mogelijk op het moment dat er een inbreuk zou zijn. Ik veronderstel dat dat ook het logische gevolg zal zijn op het moment dat we feedback gaan krijgen van die rederij dat er problemen zijn.

Er was een vraag naar een Vlaams embargo. De facto hebben we een Vlaams embargo: van hieruit worden geen wapens geëxporteerd. Ik schakel me volledig

in in de redenering van de minister-president: een Europees embargo is het enige wat een oplossing kan bieden, wat een verandering op het terrein kan bewerkstelligen. Vergeten we ook niet dat 75 procent van de Europese export uit FN Herstal komt. Het is ook belangrijk om dat eens te vermelden. Met een Vlaams embargo zullen die wapens van FN Herstal misschien via Le Havre vertrekken. Je kunt dan zeggen dat we in Vlaanderen heel goed bezig zijn, maar in de praktijk is er niets veranderd.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De wet is inderdaad de wet. Ik ben dan ook legalist. Ik conformeer mij aan het wetgevend kader waarin we werken, namelijk het Vlaamse decreet en de Europese regelgeving ter zake. Jullie zijn de wetgevende macht. Als u vindt dat het decreet niet streng genoeg is, wat houdt u tegen om het te verfijnen en strenger te maken? Ik ben ervan overtuigd dat mijn diensten alles doen wat kan om dergelijke wantoestanden te vermijden, maar binnen het bestaande regelgevend kader.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, u refereert aan onze wetgevende bevoegdheid die we zouden kunnen hebben, maar ik wil er toch op wijzen dat we in de vorige legislatuur precies hiervoor een amendement hebben ingediend, om te vragen dat er op die doorvoer zonder overlading niet zo'n grijze zone blijft bestaan om al of niet informatie te geven. Als u of uw partij dat niet steunen, dan komt dat er natuurlijk niet door.

Ik betreur enorm het feit dat we als volksvertegenwoordiger controle moeten uitoefenen op wat er gebeurt, en dat we niet gerustgesteld zijn of er überhaupt voor 1 februari informatie bij u toekomt die aanleiding zou kunnen geven tot intrekking van de vergunning.

Anderzijds begrijp ik toch echt niet dat de haven van Antwerpen een vrijgeleide krijgt, en dat zij geen info moet doorgeven over wat daar allemaal passeert, onder het mom dat enkel commerciële entiteiten dat moeten doen. Maar bij mijn weten zijn havens vandaag ook commerciële entiteiten. Want als zij volledig niet-commercieel draaien, dan zouden ze al lang gefusioneerd zijn, of niet meer bestaan. Daar kan ik u dus echt niet volgen.

Ik hoop dat er de komende dagen nog wat verwikkelingen zijn, en dat we hier met zijn allen gerustgesteld worden, zodat dat schip dat binnenkort aanmeert, geen doorgang zal vinden naar Saoedi-Arabië, met wapens of munitie aan boord. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het overleg van de minister-president met de Nederlandse minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op 14 januari 2020 in Brussel – 954 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister-president, u ontving op 14 januari de Nederlandse minister Sigrid Kaag, bevoegd voor de buitenlandse handel en de ontwikkelingssamenwerking, hier in Brussel. Naar werd bericht, werd onder meer van

gedachten gewisseld over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen, digitalisering, het klimaat en de brexit.

In het Vlaams regeerakkoord is er heel wat tekst gewijd aan de samenwerking met Nederland. Kunt u aangeven welke punten daarvan werden besproken en welke vooruitgang er werd gemaakt op basis van deze ontmoeting?

Werden er concrete afspraken gemaakt tussen u en minister Kaag over de aanpak van de brexit en de toekomstige contractuele relatie tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk? Waar zitten gezamenlijke knelpunten? Waar zit eventuele onenigheid?

Welke handelsdossiers werden er nog besproken? Werd er over het MERCOSUR-verdrag gesproken? Zo ja, zitten Vlaanderen en Nederland daaromtrent een beetje op dezelfde lijn? Waar zitten de eventuele geschilpunten?

Zijn er concrete lessen, afspraken of plannen uit de gedachtewisseling over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen voortgekomen? Zo ja, welke?

Werd het onderwerp ontwikkelingssamenwerking aangesneden? Kunt u desgevallend toelichten welke aspecten precies? Werd er een concrete timing voor de aangekondigde Vlaams-Nederlandse top afgesproken?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het klopt dat Nederland een van de belangrijkste handelspartners is voor Vlaanderen, en dat we dus veel belang hechten aan een goede samenwerking. Het was de eerste ontmoeting die ik had met minister Kaag als minister-president, en het was een heel aangenaam, heel open gesprek. Er is onder meer gesproken over de bilaterale relaties tussen Nederland en Vlaanderen, over de brexit, over internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen, over ontwikkelingssamenwerking, over het klimaat en over digitalisering. Dat is dus heel wat, want we hebben elkaar maar een uurtje gesproken.

Horizontaal doorheen onze gespreksthema's hebben we ons geëngageerd om de samenwerking te vergroten. Bij bepaalde specifieke agendapunten hebben we vervolgens kort gereflecteerd over hoe we de samenwerking kunnen opkrikken, en hebben we ook aangegeven dat we onze bevoegde diensten de opdracht zullen geven de oefening verder uit te werken.

Wat concrete afspraken betreft over de toekomstige relatie tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk: Nederland en Vlaanderen hebben zeer gelijklopende belangen inzake de toekomstige relatie met het Verenigd Koninkrijk, voornamelijk op het vlak van handel en het behoud van een gelijk speelveld. Vlaanderen en Nederland zouden een gelijkaardige impact ervaren van een no-dealscenario in termen van het bruto binnenlands product. Het gaat om min 2,51 procent voor Vlaanderen. Voor Nederland is dat zelfs nog iets meer: min 2,59 procent. Dit heeft aanzienlijk jobverlies tot gevolg: 28.000 banen voor Vlaanderen, en 73.000 banen in Nederland. Voor de twee samen gaat het dus om meer dan 100.000 jobs.

Maar ook bij een zogenaamde soft brexit zou er heel wat economische schade zijn. Voor Vlaanderen gaat het om een potentieel verlies van 6.500 jobs, voor Nederland zijn het 18.600 jobs. Ik heb aangegeven dat Vlaanderen daarom sterke inspanningen levert om dit te vermijden en om de toekomstige relatie met het Verenigd Koninkrijk optimaal vorm te geven. Ook Nederland deelde daarbij mee dat het streeft naar een constructieve relatie met het Verenigd Koninkrijk.

Gezien de gelijklopende belangen hebben we wel afgesproken om onze standpunten zoveel als mogelijk te coördineren, om zo samen te kunnen wegen op de

Europese besluitvorming. Het is mijn bedoeling om te proberen met Nederland, maar ook met Ierland en Denemarken, dezelfde standpunten in te nemen rond de brexit naar Europa toe. Ik denk immers dat alle vier de regio's of deelstaten ongeveer hetzelfde risico lopen in het kader van de brexit.

We hebben het MERCOSUR-verdrag slechts heel kort besproken. Ik heb meegedeeld dat we nog wachten op de volledige analyse van de resultaten en van zeer nabij de ontwikkelingen opvolgen.

Nederland is een voortrekker in Europa op het vlak van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO). Ook voor de Vlaamse Regering is dit een belangrijk thema. Zoals u wellicht weet, bestaat er reeds een samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland op vlak van IMVO met de opzet van een convenant in de natuursteensector. We zijn tevreden met dit initiatief en hebben hierover kort van gedachten gewisseld.

Bijkomend werd de vraag opgeworpen of we kunnen denken aan andere initiatieven of sectoren waarvoor we gezamenlijk een convenant kunnen opstellen. We hebben niets concreets afgesproken maar wel de opdracht gegeven aan onze bevoegde diensten om dit verder te onderzoeken.

Ik heb daarnaast ook gevraagd hoe Nederland andere sectorconvenanten beoordeelt. Minister Kaag deelde mee dat er momenteel een evaluatie gaande is, die snel met ons gedeeld zou worden, eenmaal die is afgewerkt.

Ontwikkelingssamenwerking is pas aan het einde van de goedgevulde agenda aan bod gekomen. We hebben kort van gedachten gewisseld over de doorwerking van de Sustainable Development Goals op het algemeen regeringsbeleid.

In de voorbije weken heb ik in overleg met de Nederlandse en Vlaamse Regering een datum geprikt voor de Vlaams-Nederlandse top: die zal op 4 november 2020 plaatsvinden. Ik heb alvast van dit overleg gebruikgemaakt om minister Kaag uit te nodigen.

De voorzitter: Mevrouw Lambrechts heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Voorzitter, mijn naam is Lambrecht, zonder 's'. Iedereen noemt me altijd Lambrechts. We moeten nog vele jaren samenzitten, dus zal ik het maar zeggen dat het zonder 's' is.

Minister-president Jan Jambon: Ik was in de kerstvakantie in Zanzibar. 'Jambon' betekent daar goedendag. Het heeft een paar dagen geduurd eer ik begreep dat men mij niet riep maar dat men gewoon goedendag zei. *(Gelach)*

Annick Lambrecht (sp.a): Ik ben heel blij met het antwoord. U hebt in een uur heel veel gezegd. We wachten verdere informatie af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.